

یادداشت

جمهوری آذربایجان و یک تصمیم درست

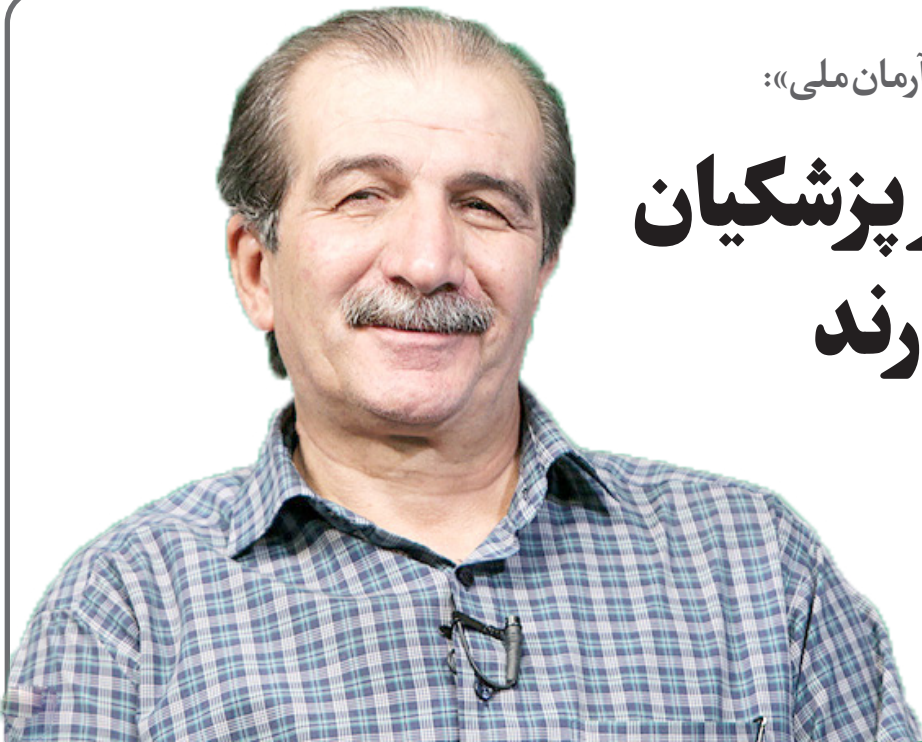
محسن پاک‌آیین

سفیر سابق ایران در آذربایجان

از سرگیری فعالیت سفارت جمهوری آذربایجان در تهران یک اقدام درست بود که اگرچه با تاخیر انجام شد اما نویدبخش دوره‌ای جدید و مشحون از دوستی و احترام متقابل و تأمین منافع طرفین است. در این رابطه، نکات زیر می‌تواند مورد توجه قرار گیرد. نخست؛ در سال ۱۴۰۱ متأسفانه تهاجم یک فرد مسلح با انگیزه شخصی و غیرسیاسی، به سفارت جمهوری آذربایجان در تهران، مناسبات دوستانه دو کشور را متاثر کرد. این اتفاق منجر به کشته شدن یکی از کارکنان سفارت آذربایجان و جراحت دو نفر دیگر شد و روابط دو کشور را با مشکل مواجه کرد. دیپلماسی ایران در این حادثه تلخ و غیرمنتظره تحت ریاست شهید امیرعبداللهیان، صبورانه و هوشمندانه وارد عمل شد و با مدیریت اوضاع، سعی در دلجویی و استمالت از دولت آذربایجان و حفظ مناسبات دوستانه کرد. جمهوری اسلامی ایران این حادثه را محکوم و آن را خلاف اصول همسایگی و دیپلماتیک دانست و تأکید کرد که در این اتفاق، هیچ برنامه‌ریزی یا اقدام سازمان یافته‌ای وجود نداشت و صرفاً انگیزه شخصی باعث رقم خوردن آن شد. شهید امیرعبداللهیان با حضور در سفارت آذربایجان و همچنین عیادت مجروحین بر محاکمه ضارب توسط قوه قضائیه تأکید کرد و بیکر کارمند متوفی با احترام و تشریفات لازم به باکو اعزام شد. اطلاع رسانی درست و به موقع، حضور مسئولان امنیتی و قضائی در صحنه و عیادت از مجروحان نیز موجب شد تا تفاسیر نادرستی از این حادثه نشود. به‌رغم این تلاشها، جمهوری آذربایجان تصمیم به تعلیق فعالیت های سفارت خود در تهران و خروج دیپلمات های خود از ایران گرفت. دوم؛ اگرچه تعلیق فعالیت های سفارت یک کشور به معنای انسداد دیپلماسی است و راه های گفت وگو و حل اختلاف را مسدود می کند، اما کمکان جمهوری اسلامی ایران در ادامه دیپلماسی صبورانه خود و به دلیل اهمیتی که برای تقویت روابط با همسایگان قائل بود، تماس های خود را با مقامات جمهوری آذربایجان متوقف نکرد. در همین رابطه شهید امیرعبداللهیان و همتای وی، جیجون بیریام اف چندین تماس تلفنی متقابل برگزار و نهایتا تصمیم گرفتند که برای حل سوء تفاهات تلاش کرده و مراقب فعالیت عوامل ثالث جهت تخریب روابط تهران- باکو باشند. متعاقبا ایران با حمایت از تمامیت ارضی کشورهای همسایه، از بازگشت قوه‌یاب به جمهوری آذربایجان حمایت کرد و از انجام گفت‌وگو میان آذربایجان و ارمنستان برای حل مشکلات خود در چارچوب احترام به تمامیت ارضی یکدیگر و عدم تغییر مرزهای بین‌المللی استقبال نمود. در نتیجه این دیپلماسی، به‌رغم تعطیلی سفارت آذربایجان در تهران، ارتباطات دو کشور در حوزه اقتصادی ادامه یافت و طی توافقی میان تهران و باکو، قرار شد یک طرفه ریلی از منطقه آغیند در جمهوری آذربایجان با سرمایه‌گذاری این کشور، از مسیر ایران به نخجوان کشیده شود تا ارتباط ریلی آذربایجان به این شهر برقرار شود. دیدارهایی نیز بین وزیران راه و شهرسازی ایران و آذربایجان انجام و منجر به افتتاح پل آستاراجی در مرز ایران و جمهوری آذربایجان شد و آذربایجان قول داد در احداث خط ریلی رشت - آستارا مشارکت کند. متعاقبا در تیرماه ۱۴۰۲ امیرعبداللهیان، وزیر امور خارجه کشورمان جهت شرکت در جنبش عدم تعهد به باکو سفر کرد و در حاشیه این اجلاس با الهام علی اف، رئیس جمهور آذربایجان ملاقات کرد و طرفین تصمیم گرفتند همکاری های خود را در حوزه های اقتصادی افزایش دهند. رئیس جمهور آذربایجان علاقه مند بود که قوه قضائیه ایران هرچه سریع‌تر حکم ضارب سفارت شان در ایران را صادر کند که در همین رابطه چند بار هیأت هایی از قوه قضائیه ایران و آذربایجان به باکو و تهران سفر کردند و پس از دیدار با خانواده مقتول و مجروحین و شنیدن مطالبات آنان، مسیری هموار شد که در سال ۱۴۰۳ حکم ضارب صادر شود. برگزاری نشست وزرای امور خارجه کشورهای ۳+۲ در تهران با حضور جمهوری آذربایجان نیز از دیگر تحولات بود که این اجلاس بر همکاری های منطقه‌ای و تلاش برای حل مشکلات در داخل منطقه، ضرورت استقرار صلح در منطقه و همچنین صلح میان آذربایجان و ارمنستان تأکید کرد. و بالاخره افتتاح سد فیرقله سی در آخرین ساعات عمر پرپرکت رئیس جمهور شهید، نماد دوستی روابط ایران و جمهوری آذربایجان بود. بنابراین روابط ایران و آذربایجان به‌رغم تعطیلی سفارت آذربایجان، مسیر مثبتی را طی کرد که باید آن را از نتایج سیاست همسایگی شهید رئیسی و همچنین نقش آفرینی موثر شهید امیرعبداللهیان دانست. سوم اینکه؛ اینک بعد از بازگشایی سفارت جمهوری آذربایجان در تهران، باید به سرعت به رفع سوء تفاهات و اختلاف نظرهای باقیمانده اقدام کرد و به طور موازی اجرای برنامه‌های اقتصادی برای تقویت مناسبات فیما بین را در دستورکار قرار داد. متأسفانه در دوره سردی روابط، اقدامات غیردوستانه‌ای از سوی جمهوری آذربایجان انجام شد که می‌تواند با استفاده از فضای مثبت فعلی و با انجام گفت‌وگوهای دوستانه، جبران شود. جمهوری اسلامی ایران و جمهوری آذربایجان دارای اشتراکات بسیار فراوان و اختلافات قابل حل هستند؛ با بهره‌گیری از اشتراکات و منافع مشترک می‌توان اختلافات را مدیریت کرد و آینده‌ای روشن برای مناسبات دوستانه رقم زد. مهم این است که طرفین به گفت‌وگوهای خود از طریق رسمی اهمیت داده، مراقب اقدامات تخریبی عوامل ثالث باشند و مطالب منتشره از سوی شخصیت‌ها یا رسانه‌های غیر رسمی را مبنای تصمیم‌گیری و اقدام قرار ندهند. چند روز قبل، آقای الهام علی اف در پاسخ به دعوت آقای پزشکیان قول داد که در اولین فرصت به ایران سفر کند؛ با انجام این سفر فصل جدیدی در مناسبات فیما بین آغاز خواهد شد.

جبار آذین، منتقد سینما در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

اهالی هنر و قلم از پزشکيان انتظار معجزه ندارند

سینمای ایران به بازار مکاره تبدیل شده است

ما فاقد هنر و سینمای ملی هستیم

انحصارگرایی سینما را به ورطه نابودی کشانده است

آرمان ملی- احسان انصاری: در حالی که گمانه‌زنی‌ها درباره آینده مسعود پزشکیان افزایش پیدا کرده بیشتر گمانه‌زنی‌ها درباره مدیران سیاسی و اقتصادی است و کمتر کسی به حوزه فرهنگ و هنر توجه جدی می‌کند. این در حالی است که حوزه فرهنگ و هنر و به خصوص سینما و تئاتر در سال‌های اخیر با ناکارآمدی‌های جدی‌ای در زمینه مدیریتی مواجه بوده‌اند و به همین دلیل سینمای امروز ایران از تولید آثار فاخر و ماندگار فاصله گرفته است. «آرمان ملی» برای تحلیل و بررسی شرایط فرهنگی کشور و به خصوص سینما و تئاتر با جبار آذین، منتقد و مدرس سینما گفت‌وگو کرده است. آذین معتقد است: «نداشتن دانش و تخصص بعضی منصوبان سیاسی و فرهنگی

و اقتصادی تصمیمی و رفتاری بر این تلخی‌ها و ناعدالتی‌ها افزوده است. در این میان، فرهنگ و هنر و رسانه از قالب و جایگاه و رویکرد ملی و مردمی خود خارج شده و به دلیل بکه‌تازی اربابان سیاست و سرمایه و رفافت به دو نوع هنر و فرهنگ؛ رسمی و سفارشی و ملی و مردمی تقسیم و تبدیل شده‌است. به تبع آن هنرمندان و آثار هنری هم تکه‌تکه شده‌اند. به‌رغم داشتن هنرمندان ملی و چند اثر ملی، ما فاقد هنر و سینمای ملی هستیم. به علل معضلات مورد اشاره و کوتاهی‌ها، بی‌توجهی‌ها و بی‌دانشی‌ها، ایران صاحب صنعت سینما نیست و جای آن را نوعی بازار مکاره اشغال کرده است.» در ادامه ما حاصل این گفت‌وگو را می‌خوانید.

فرهنگ و ارشاد آن چنانچه از متخصص های متعهد و وفادار به آرمان‌ها و ارزش های ملی و دینی و مردمی تشکیل شوند و در انجام وظایف خود صادق و سالم و مومن و استوار باشند و رهنمودهای مقام معظم رهبری و نیاز و فرهنگ مردم را آویزه گوش سازند و سفارش و تحمیل و تهدید برای سپردن میزها و صندلی‌ها و تریبون‌ها، دست‌های پزشک‌یار نبندند و خود او هم تسلیم فشارها نگردد و دلسوزان خردمند عرصه‌های هنر و فرهنگ، به یاری او برخیزند، شاید اندکی از مصایب ملی و فرهنگی کاسته شود. صدا البته اهالی هنر و قلم از پزشک‌یان، انتظار انقلاب و معجزه ندارند، چون می‌دانند که در زمانه یکه‌تازی ناجوانمردی و سرمایه‌سالاری و شهرت و ثروت طلبی و بسته بودن درهای فعالیت‌های سالم و سازنده فرهنگی به روی هنرمندان و منتقدان مستقل و رسانه‌ای‌های متعهد و باز بودن آن‌به روی کاسبان و بی‌هنران و هنرفروشان، این امور شدنی نیست، با این وجود او و دوستان سلامتش، دست کم می‌توانند در گزینش و گماردن وزرا و معاونان و مدیران سالم و صادق و صالح و قطع یلب برخی فاسدان و کاسبکاران فرهنگی و هنری، نقش تاثیرگذار ایفا کنند. همان‌گونه که شهید جمهور در برخی امور موفق به انجام آن‌شد. در هر حال خانواده متفوق و زخم خورده هنر و فرهنگ و رسانه، امیدواراند، چنانچه حال خود و هنر و فرهنگ و زندگی‌شان و مملکت در دولت چهاردهم به علت محاصره و تهدید و فشار به پزشک‌یان توسط جریان‌های سیاسی و اقتصادی قدرت طلب و سهم خواه و برخی کاسبان هنری و مافیای سینما و خیل مشکلات، خوب نمی‌شود، بدتر از این نشود.

پزشکيان چه مبرراتي را در زمينه فرهنگي و هنري به ايرت مي‌برند؟

آنچه در دولت باعث نگرانی برای آینده سینمای کشور بود انحصارگرایی و جهت‌گیری است که تولید فیلم در کشور در پیش گرفته بود. سوال این بود که اگر قرار است بیشتر فیلم‌های تولید شده سینمای ایران در مسیر انحصارگرایی حرکت کند و فقط عده‌ای محدودی بتوانند فیلم بسازند بقیه هنرمندان کشور چه باید کنند؟ واقعیت این است که بسیاری از هنرمندان کشور به دلایل مختلف در سال‌های اخیر پشت در سینما مانده‌اند. بدون تردید اگر این افراد نیز می‌توانستند فیلم بسازند ما با سینمای غنی‌تر و پربارتری مواجه بودیم. در سال‌های اخیر فیلم‌های موسوم به ارزشی جلوه‌گری بیشتری داشت. به همین دلیل من معتقدم خطری که در شرایط کنونی سینمای کشور را تهدید می‌کند انحصارگری است که می‌تواند پیامدهای منفی برای سینمای کشور در آینده به وجود بیاورد. حرکتی که در زمینه تولید فیلم در کشور صورت گرفته‌کند است. سینمای ایران با توجه به ظرفیت‌های انسانی و محتوایی که دارد باید با سرعت بیشتر و دقیق‌تری در مسیر رشد و توسعه قرار داشته باشد. ما هنوز سینمای ملی در کشور نداریم و آنچه وجود دارد سینمای دولتی است. در دولت سیزدهم شعار مسئولان سینمایی تغییر ریل سینمای کشور بود. البته این ادعا در حد شعار باقی ماند و باعث‌کند شدن روند پیشرفت سینمای کشور شده است. به هر حال این شعار نیازمند تخصص و دانش و نیروی انسانی کارآمدتر است. مدیران سینما به دنبال این بودند که سینمای لیبرال را به سینمای مقاومت تبدیل کنند. این موضوع نیز باعث شده بسیاری از دستاورد‌های سینما در سال‌های گذشته مغفول باقی بماند و بسیاری از شعارهایی که درباره تغییر ریل سینما داده می‌شود در عمل محقق نشود.

اگر قرار باشد، فرهنگ و هنر کشور متحول شود. این تحول باید در بخش‌های زیرساخت‌ها، ساختارها، مدیریت، اجرا و مناسبات و تولید و ارائه، اجرایی‌گردد که در شرایط کنونی این مهم به سرانجام نیکو نخواهد رسید. بدون تردید منافع داران و سنگ‌اندازان و کوناه نظران و کاسبان و حاسدان، مانع تحقق آن خواهند بود

ندارد و خانواده‌های هنری کشور پراکنده و دچار زد و خورد‌های سلیقه‌ای و گروهی هستند و به‌صورت ملوک الطوائفی و جزیره‌ای فعالیت می‌کنند. همچنین اغلب تشکل‌ها و نهاد‌های مدعی فعالیت‌های فرهنگی نیز به متولی قانونی فرهنگ و هنر مملکت یعنی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بی‌اعتنا هستند وضعیت هنر و فرهنگ سامان لازم را ندارد. این امر در بستر فقر و فساد اقتصادی دامن‌گسترده و در تولیدات فرهنگی و هنری و سینمایی و محصولات صداوسیما و سینما و... خود را نمایانده است. به همین دلیل نیز معتقدم پزشک‌یان و دوستان و یاران صادق و افراد مساله‌داری که برای کسب مقام و ثروت زیر علم اوگرد آمده‌اند و جمع اضداد قابل انفجار را ساخته‌اند، با تصاویری عربان از واقعیت‌های اجتماعی و زندگی مردم ایران و جامعه هنر و فرهنگ رو‌به‌رو هستند. نکته مهم اینکه، هرگونه تغییرات بنیادی برای زدودن فقر و فساد از جامعه و هنر و فرهنگ و سینما و صداوسیما و عدالت‌گستری و... به معماری و معماران نوین و منطبق با فرهنگ جامعه و همسو با تحولات جهانی نیاز دارد.

آیا این ظرفیت را در پزشکيان و کابينه آینده‌اش مشاهده مي‌کنيد؟

پزشک‌یان و اطرافیان او، جدا از نیت‌هایشان، اهل تحولات بزرگ و ساختاری نیستند و اگر هم بودند، مخالفان و دوست‌نماهای منافع، نفوذی‌ها هزار رنگ و... نمی‌گذاشتند و نخواهند گذاشت که اتفاقی مبارک و ملی و مردمی در حوزه‌های مختلف کشور و فرهنگ و هنر رخ دهد. در واقع اگر قرار باشد، فرهنگ و هنر کشور متحول شود، این تحول باید در بخش‌های زیرساخت‌ها، ساختارها، مدیریت، اجرا و مناسبات و تولید و ارائه اجرایی‌گردد که در شرایط کنونی این منافع داران و سنگ‌اندازان و کوتاه‌نظران و کاسبان و منحرفان و حاسدان، مانع تحقق آن خواهند بود. با این وجود، کابینه دولت پزشک‌یان به‌ویژه وزیر

در شرایط قدرتمندی منافع طلبان و منافقان نفوذی در ساختار کشور و هجمه‌ها و سنگ‌اندازی‌های حزبی این‌وری‌ها و آن‌وری‌ها، هیچ رئیس جمهوری نمی‌تواند دست‌به‌اقدامات اساسی و بنیادی در کشور زند و ایران فقر و فسادزده را از جنگ هیولای تضادها و شکاف‌ها و فشارهای طبقاتی و آقایی بی‌عدالتی در کشور به یاری ملت و کارشناسان، رهایی بخشد

نگره

پیامدهای ترور ترامپ بر کارزار انتخاباتی بایدن

تشویش و ناامیدی وارد اردوگاه دموکرات‌ها شد

ترور ترامپ شوک قدرتمندی به کمپین بایدن وارد کرده و دموکرات‌ها بعد از مناظره ضعیف بایدن با ترامپ که اثرات منفی آن خیلی زود آشکار شد، با شوک دیگری مواجه شدند که افکار عمومی آمریکایی‌ها را به شدت تحت تأثیر قرار داده است. چه آنکه با وجود موضع بایدن در برابر خشونت اسلحه در آمریکا، تلاش برای ترور دونالد ترامپ تمرکز را از مبارزات داخلی دموکرات‌ها تغییر داد و نگرانی در مورد خشونت سیاسی و ثبات ملی به تمرکز اصلی دموکرات‌ها تبدیل شد. در همین حال جو بایدن قرار است به طور رسمی توسط دموکرات‌های دیگر برای دوره دوم در یک‌رای‌گیری مجازی که برای اواخر ماه ژوئیه بیش از کنوانسیون ملی حزب در شرایطی است که پس از خبر تلاش برای ترور نامزد جمهوری خواه دونالد ترامپ، ایلان ماسک، مدیر عامل شرکت تسلا و ثروتمندترین فرد جهان، بلافاصله تأیید خود را از نامزد جمهوری خواه اعلام کرد. در اردوگاه جمهوری خواهان نیز، ترامپ نیز از همان ابتدای تلاش برای نامزدی در انتخابات ریاست جمهوری با چالش‌های متعددی مواجه شده است. مسائل حقوقی متعددی که ترامپ با آن مواجه است، نشان می‌دهد که او در انتخابات ریاست جمهوری با یک نبرد دشوار روبه‌رو خواهد شد. با این حال نظرسنجی‌ها نشان می‌دهد که حتی محکومیت کیفری او در پرونده حق‌السلوک به بازیگر فیلم‌های یونن، پایگاه رای دهندگان جمهوری خواهان به او را تحت تأثیر قرار نداد. ناظران سیاسی معتقدند عملکرد ناامید کننده بایدن در اولین مناظره تلویزیونی منجر به این شد که بسیاری از دموکرات‌ها خواستار کناره‌گیری رئیس‌جمهور از رقابت‌های انتخابات شوند. استدلال این گروه از دموکرات‌ها آن است که بایدن به دلیل سن و توانایی ضعیفی تاکنون نمایش داده‌ قادر به ادامه رقابت‌ها نخواهد بود. این موضوع همچنین اعتماد به نفس جمهوری خواهان را پیش از نظرسنجی‌های نوامبر افزایش داده است. چه آنکه ضربه موثر به کمپین بایدن در جریان ترور ترامپ وارد شد. ترامپ روز شنبه از یک ترور در باتلر، پنسیلوانیا جان سالم به‌در برد و مشت‌گره کرده او در آسمان در حالی که چهره‌اش خون‌آلود شده بود، به تصویربرداری‌کننده در انتخابات تبدیل شد. در همین حال ناظران سیاسی می‌گویند «اینکه ترامپ توانست روی پای خود بایستد و زمانی که ایستاد، مشت‌هایش را بالا برد، او را به یکی از نمادین‌ترین عکس‌ها در تاریخ سیاسی آمریکا تبدیل کرد.» در حالی که نظرسنجی‌ها نشان می‌دهد که تصور آمریکایی‌ها این است که ترامپ در اقتصاد قوی‌تر است، اما آمریکایی‌ها بایدن را برای حفاظت از دموکراسی دوست دارند. در این راستا تلاش برای ترور دونالد ترامپ، تمرکز را از مبارزات بایدن، جنگ در اوکراین و غزه و خشونت اسلحه در ایالات متحده دور کرده است. جو بایدن ۸۱ ساله نامزد دموکرات و رئیس‌جمهور ایالات متحده، تحت فشار قرار گرفته و بخش قابل توجهی از دموکرات‌ها به دنبال برکناری او و معرفی نامزدی جایگزین هستند.

تقویت کمپین جمهوری خواهان

این در حالی است که از زمانی که روسیه «عملیات نظامی ویژه» خود را در سال ۲۰۲۲ آغاز کرد و در نتیجه درگیری با بین روسیه و ائتلاف غرب به رهبری آمریکا تشدید کرد، ایالات متحده جو بایدن بودجه‌ای را برای حمایت از اوکراین اختصاص داده است. علاوه بر این، ایالات متحده از اکتبر ۲۰۲۳ به افزایش سلاح، مهمات و کمک‌های مالی به اسرائیل ادامه داده و به‌رغم اقدامات آنها که منجر به مرگ هزاران نفر و آوارگی صدها هزار نفر در غزه شد، حمایت‌های آمریکا از اسرائیل قطع نشده است. در همین حال روز دوشنبه، ترامپ وارد کنوانسیون ملی جمهوریخواهان در میلواکی در ایالات ویسکانسین شد تا به‌طور رسمی نامزد حزب برای ریاست جمهوری اعلام کند و در حالی که با گواش بانداژ شده ظاهر شده بود از او استقبال شد. کارشناسان سیاسی معتقدند در حالی که شک و تردید نسبت به سیاست‌های بیگانه‌هراسی و به حاشیه‌رانده شده ترامپ وجود داشت، به نظر می‌رسد ایمان شهروندان ایالات متحده به جو بایدن روز به روز در حال کاهش است. بر اساس نظرسنجی روتینر که در ژوئن ۲۰۲۴ منتشر شد، ۵۷ درصد از شهروندان آمریکایی با ریاست جمهوری جو بایدن مخالف هستند. براساس این نظرسنجی، رای دهندگان آمریکایی دونالد ترامپ را به عنوان نامزد قوی‌تر برای اقتصاد می‌بینند، در حالی که از رویکرد جو بایدن برای حفاظت از دموکراسی حمایت می‌کنند. همچنین در آخرین نظرسنجی، رتبه تأیید بایدن در میان همه پاسخ دهندگان اندکی افزایش یافت و ۳۷ درصد رسید و از ۳۶ درصد در ماه مه، که با پایین‌ترین نقطه ریاست جمهوری اوماطلت داشت.